

(इंग्रजीमध्ये टंकलिखित केलेल्या न्यायनिर्णयाचा मराठी अनुवाद)

एक्झिक्युटिव्ह इंजिनियर जल निगम सेंट्रल स्टोअर्स डिव्हिजन, यू. पी.

विरुद्ध

सुरेश नंद जुयाल उर्फ मुसा राम (मयत) कायदेशीर वारस आणि इतर

१४ मार्च १९९७

[न्यायमूर्ती के.रामास्वामी आणि न्यायमूर्ती जी. टी. नानावटी]

भूमि संपादन अधिनियम-१८९४:

कलम ४ (१), ५-अ आणि ६ (१) मे १९८६ मध्ये प्रकाशित झालेल्या कलम ४ (१) अंतर्गत भूसंपादनाची सूचना-कलम ६ (१) अंतर्गत आक्षेपांची सुनावणी आणि डिसेंबर १९८८ मध्ये निवाडा झाला आणि मालमत्ते वर ताबा घेतला १९.८.१९८९ रोजी दाखल केलेली रिट याचिका उच्च न्यायालयाने ३१.८.१९९५ रोजी मंजूर केली. अधिनिर्णित - प्रलंबित खटल्याच्या कारणास्तव कोणतेही बांधकाम केले गेले नाही हे खरे आहे, कलम ४ (१) अंतर्गत अधिसूचना कायद्याच्या कोणत्याही त्रुटीमुळे खराब झाली असे म्हणण्याचे कोणतेही कारण नाही-जमिनीच्या किमतीत समान वाढ नाही-उच्च न्यायालयाचा आदेश बाजूला ठेवले आहे आणि कलम ४ (१) अंतर्गत अधिसूचना आणि कलम ६ अंतर्गत घोषणा पुनर्संचयित केली आहे.

दिवाणी अपील न्यायाधिकरण:दिवाणी अपील नं. २२२३/१९९७

अलाहाबाद उच्च न्यायालयाच्या सी. एम.डब्ल्यू.पी. ३३५४/१९८८ मधील ३१.०८.९५ तारखेच्या निर्णय आणि आदेशावरून

आर. बी. मिश्रा आणि के. मिश्रा यांनी प्रतिवादींसाठी

शिरीष कुमार मिश्रा यांच्यासाठी अपीलकर्ता नरेश के. शर्मा यांची बाजू घेतली.

न्यायालयाचा खालील आदेश देण्यात आला:

विलंब माफ केला.

अनुमती दिली

आम्ही दोन्ही बाजूंच्या विद्वान वकिलाना ऐकले आहे.

भूमि संपादन अधिनियमाच्या कलम ४ (१) अंतर्गत अधिसूचना (या पुढे संक्षिप्त रूपात (अधिनियम) ७ मे १९८६ रोजी प्रकाशित करण्यात आली. कलम ५ - अ अंतर्गत नोटीस बजावण्यात आली आणि १७ डिसेंबर १९८६ रोजी दाखल केलेले आक्षेप योग्य विचार केल्यानंतर फेटाळण्यात आले. कलम ६ अंतर्गत घोषणापत्र २५ ऑगस्ट १९८७ रोजी प्रकाशित करण्यात आले. चौकशी केल्यानंतर हा पुरस्कार १७ डिसेंबर १९८८ रोजी देण्यात आला. या तारखेला प्रतीकात्मक ताबा घेण्यात आला. प्रतिवादींनी १९ ऑगस्ट १९८९ रोजी रिट याचिका दाखल केली. उच्च न्यायालयाने ३१ ऑगस्ट १९९५ रोजी डब्ल्यू. पी. क्र. ३३५४/१९८८ मधील आक्षेपित निर्णयाद्वारे रिट याचिका मंजूर केली. प्रश्न असा आहे: भूमि संपादन अधिकाऱ्याने पाळलेली कार्यपद्धती, उच्च न्यायालयाच्या हस्तक्षेपाची हमी देणाऱ्या नोंदींमध्ये प्रकट झालेल्या कोणत्याही त्रुटीमुळे दूषित झाली होती का? प्रतिवादींचे विद्वान वकील श्री. नरेश कुमार शर्मा यांनी असा युक्तिवाद केला की प्रतिवादी/भाडेकरूला कलम ५-अ अंतर्गत चौकशीसाठी कोणतीही संधी देण्यात आलेली नाही. जमीन हा उपजीविकेचा एकमेव स्रोत आहे आणि योजना तात्पुरती होती. प्रदीर्घ कालावधी संपल्यामुळे कायद्याच्या कलम ४ (१) अंतर्गत संपादनाचा उद्देश टिकून राहिला नाही. त्यामुळे त्याचा काही उपयोग होत नाही. प्रतिवादींनी उच्च न्यायालयात दाखल केलेल्या प्रतिदावाच्या प्रतिज्ञापत्रात असे

दिसून आले आहे की भूमि संपादन नियमांच्या नियम ३० अंतर्गत दिलेल्या सूचनेनुसार प्रतिवादींनी आक्षेप दाखल केले होते आणि त्यात खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे: "

संबंधित शेतकऱ्यांना भूसंपादन अधिनियमांतर्गत कलम ५-अ अन्वये आणि नियम ३० अंतर्गत नोटिसा बजावण्यात आली होती, ०२/०९/१९८६ च्या संबंधित शेतकरी श्री मुस्सा आलिया स्वेशा नंदा यांनी आक्षेप घेण्यासाठी ३० दिवसांचा अवधी दिला होता.

अर्थात, सर्व हरकतींचा विचार करून आणि त्या फेटाळल्यानंतर कलम ६ अन्वये जाहीरनामा प्रसिद्ध करण्यात आला. आधी सांगितल्याप्रमाणे, १७ डिसेंबर १९८८ रोजी हा निवाडा करण्यात आला आणि प्रतिकात्मक ताबा घेण्यात आला. अशा परिस्थितीत ही जमीन सर्व अडचणींपासून मुक्त होऊन राज्यात निहित झाली. कार्यवाही अंतिम झाल्यानंतर, १६ मे १९८९ रोजी रिट याचिका दाखल करण्यात आली. रिट याचिका दाखल केल्यानंतर कोणतीही कारवाई करण्यात आलेली वेळ नसल्यामुळे हस्तक्षेपास कारण मिळत नाही. अधिका-यांसाठी इतरत्र क्वॉर्टर्स बांधून सार्वजनिक हेतू पूर्ण केला गेला असावा, ही वस्तुस्थिती विनाकारण आहे. प्रलंबित खटल्याच्या कारणास्तव, कोणतेही बांधकाम केले गेले नाही हे केवळ वस्तुस्थिती आहे, कलम ४ (१) अंतर्गत अधिसूचना कायद्याच्या कोणत्याही त्रुटीमुळे खराब झाली आहे असे म्हणण्याचे कोणतेही कारण नाही; त्याचप्रमाणे, जमिनीच्या किंमतींमध्ये झालेली वाढ हा काही आधार नाही.

त्यानुसार अपील करण्यास परवानगी आहे. उच्च न्यायालयाचा निर्णय बाजूला ठेवला आहे. कलम ४ (१) अंतर्गत अधिसूचना आणि कायद्याच्या कलम ६ अंतर्गत घोषणा पुनर्संचयित केली गेली आहे. खर्च नाही.

आर. पी.

अपील मान्य करण्यात आले

अस्वीकरण

या न्याय निर्णयाच्या मराठी भाषेतील या अनुवादाचा वापर हा पक्षकार असल्यास त्याच्या तिच्या मातृभाषेमध्ये त्याचा अर्थ समजून घेण्यापुरताच मर्यादित राहील आणि त्याचा इतर कोणत्याही कारणाकर्ता वापर करता येणार नाही तसेच इंग्रजी भाषेतील हाच सर्व व्यावहारिक आणि कार्यालयीन वापरा करिता विश्वसनीय असेल आणि तोच त्यातील आदेशाच्या निष्पादन आणि अंमलबजावणी करता वैध मानला जाईल.